

'יגור'

נקראה ע"ש קיבוץ יגור הסמוך לחיפה. השם ניתן בעקבות "השבת השחורה" (שהתרחשה סמוך להפלגה) בה מצאו הבריטים מצבור נשק גדול בקיבוץ וערכו בו מעצרים רבים. קיבוץ יגור היה הנפגע העיקרי ב"שבת השחורה".

הספינה הייתה בבעלות תורכית.

ב-29 ביולי 1946 יצאה הספינה ממרסיי, כשעל סיפונה 754 מעפילים. ב-11 באוגוסט נתפסה ע"י שתי משחתות. מעפילי ספינה זו יחד עם מעפילי הספינה 'הנרייטה סאלד' היו הראשונים שגורשו לקפריסין.

מפרט טכני

שמות קודמים	Sagolem
סוג כלי השייט	ספינת עץ עם מערך מפרשים
תפוסה	300 טון.
הנעה	מפרשים ומנוע עזר קטן
מהירות	5 - 6 קשרים

רכש והכנה

מקום הרכישה	תורכיה.
גילוי בריטי בשלב זה	לא היה.
צוות ההכנה	ורנר סלומון – ימאי ארץ-ישראלי, שמריה צמרת – נציג המוסד לעליה במרסיי.

צוות ומלווים

מפקד הספינה ומלווה	מפקד משה מרק (שכינז' היה מנחם). מלווה ישראל אורבך – פלי"ם.
גדעונים	מלכה רופא, ישראל אבידור.
מכשיר קשר	מקלט ומשדר תוצרת בית.
רב חובל	תורכי.
צוות	תשעה תורכים וקצין ראשון לבנוני. בנוסף להם רב חובל, קצין, ומכונאי, ספרדים רפובליקנים.

העלאת מעפילים

נמל / אזור ההעלאה	לה - סיוטה (La Ciotat), ליד מרסיי, צרפת.
מספר מעפילים	754
מוצא ושיוך תנועתי	אגודה- 58; בונד- 123; החלוץ צרפת- 50; בית"ר- 25; פח"ח- 45; החלוץ הולנד- 22; החלוץ הצעיר צ'כיה- 12; הבונים אנגליה- 30; דרור- 48; השומר הצעיר- 53; נוחם- 148; פרטיזנים- 47; בודדים- 93. רובם צעירים, וכמעט מחציתם נשים.
מחנה המעפילים	ליד מרסיי.
ההעלאה	המעפילים עלו בלה-סיוטה.
ארגון הספינה	נבנו דרגשי לינה עבור המעפילים.

ההפלגה

תאריך ההפלגה ושעה	29 ביולי 1946, בשעה 14:00.
נתיב ההפלגה	מלה-סיוטה, דרומית לסרדיניה, דרומית לסיציליה, פלופונז, כרתים, ראש הנקרה, חיפה.
אירועים בדרך	המקלט התקלקל מיד עם ההפלגה. המשדר לא עבד בצורה תקינה. היו כמה אי סדרים בספינה בגלל חוסר משמעת מצד הנוסעים, ואי הבנות עם הצוות הזר. על פי התוכנית המקורית הייתה 'יגור' צריכה להעביר את נוסעיה לספינה 'הנרייטה סאלד' שיצאה מיוון. התוכנית לא התבצעה.

עימות עם הבריטים

גילוי וליוי בריטי	ב- 11 באוגוסט, בשעה 10:00, במרחק 55 מייל מחופי הארץ, מול ראש הנקרה, התגלתה ע"י המטוס. המשחתת נשלחה לאתרה ונזקקה לסיוע אווירי. המנוע התקלקל, שתי משחתות בריטיות הגיעו והחלו ללוות את הספינה לנמל חיפה.
הכנות לעימות והוראות העימות ותוצאותיו	בגלל קלקול במקלט לא נתקבלו הוראות והודעות כלשהן. ב- 11 באוגוסט, לפנות ערב, התקרבה המשחתת 'מאוריציוס' וניסתה לגרור את הספינה. שוטרים וחיילים בריטים עלו על הסיפון. רב החובל והמלחים התורכים נאסרו מיד. הם הכחישו היכרות עם מפקד הספינה והמלווים ולא הסגירו אותם לבריטים. הבריטים השתמשו בגז מדמיע בגלל ההתנגדות לגרירה. במשך כל היום, ב- 12 באוגוסט, עגנה הספינה מחוץ לנמל חיפה. ב- 13 באוגוסט בשעה 03:00 התקרבה משחתת בריטית כדי להכניס את הספינה לנמל. הבריטים הודיעו שהמעפילים יועברו לספינה בריטית אחרת, מבלי להזכיר שהמטרה היא גירוש. המעפילים החלו להתנגד להעברה, והחלה קטטה. חיילים בריטים עלו לסיפון תוך מכות בקתות רובים והתזת סילוני מים. הם פירקו את לוח הסיפון העליון והגיעו אל האנשים. מכשירי הקשר הושלכו לים עוד לפני העימות. הספינה נגררה לבסוף לנמל חיפה בידי המשחתת 'מאוריציוס'. נמל חיפה נסגר לצורך העניין. במקביל גררו גם את הספינה 'הנרייטה-סאלד', שהגיעה יחד עם 'יגור'. ב- 13 באוגוסט ב- 02:30, החלה הורדת המעפילים. המעפילים הועברו לספינת הגירוש 'אמפייר ריוול'. המלווים לקחו עימם חומרי נשק שהסליקו עבורם בתוך ככרות לחם שהובאו ל'יגור' ע"י סירת מנוע של חברת 'העוגן' אך לא ביצעו את תוכניתם לפוצץ את ספינות הגירוש.

חילוץ מלווים

החילוץ	המלווים יצאו עם המעפילים לקפריסין.
--------	------------------------------------

תוצאות

לאן הגיעו המעפילים	מעפילי 'יגור' היו הראשונים להיות מגורשים לקפריסין יחד עם מעפילי 'הנרייטה-סאלד'.
--------------------	---

[הערת מערכת: בין מעפילי הספינה היה בחור צעיר ניצול שואה בשם פנחס לוי. ב-1952 היגר לאוסטרליה, שינה את שמו לפראנק לואי (Frank Lowy), ייסד את רשת הקניונים העולמית 'ווסטפילד' (Westfield) והפך לאחד מעשירי תבל].